

การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
Using Local Learning Source for Instructional Preparation of Basic Education Schools under Suratthani Primary Educational Service Area Office 2

จาริยา อินทร์เทพ*
Jariya Inthep*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา 35 คน และครูผู้สอน จำนวน 285 คน รวม 320 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าเชื่อมั่น 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ ได้แก่ การทดสอบที และทดสอบเอฟ ผลการวิจัยพบว่า การใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แหล่งการเรียนรู้ประเภทวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ แหล่งการเรียนรู้ประเภทสถานที่ ประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี ประเภททรัพยากรธรรมชาติ และประเภทบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : แหล่งการเรียนรู้, ท้องถิ่น, การจัดการเรียนการสอน

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
e-mail: pangpkb@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to study and compare using learning source in local for instructional preparation of Basic Educational Schools under Suratthani Educational Service Area Office 2. The data was collected from 320 people; 35 administrators and 285 teachers. Questionnaire was used with a reliability of 0.90. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t - test and F - test statistics. The results of research found that using learning sources in locality for instructional preparation in overall were at moderate level ordered from the highest to the lowest level respectively. That is to say culture, local traditional learning sources were at higher rate than others. Secondly, places, documents, technologies and personal were at lower rate than others. The comparative results on using learning sources in locality divided as the position, educational level and grades of instruction. Educational level, grades of instruction and size of school were statistically significant different at 0.05 level. The position and work experience were not different.

Keywords : Learning Source, Locality, Intructional Preparation.

บทนำ

สังคมยุคโลกาภิวัตน์หรือสังคมข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนมีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลง และมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น การศึกษาในยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ต้องเป็นการศึกษาที่ช่วยพัฒนาศักยภาพหรือเสริมสร้างพลังที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ เพราะความรู้เกิดขึ้นได้ทุกวินาที ซึ่งมีได้อยู่ในเฉพาะห้องเรียนโดยครูผู้สอนเท่านั้น หากแต่เกิดขึ้นได้ในทุกโอกาส ทุกเวลา ทุกสถานที่ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ตอบสนองและจัดการศึกษาในปัจจุบัน (สมพร พิระวงศ์, 2551,1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับปรับปรุง 2545 กำหนดให้รัฐส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ นอกจากนี้ยังได้มีการส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้และจัดการศึกษา อบรมวิทยาการต่าง ๆ แก่ผู้เรียน สถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อีกทั้งยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547 - 2553 ได้กำหนดกลยุทธ์ให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งการเรียนรู้ขึ้นในสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม

มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 5) การนำแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนก็ถือเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาให้ครอบคลุมหลักสูตรและกว้างขึ้น เพราะแหล่งการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญและมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ (เบญจมาศ สหะเดช, 2550, 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 2 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 อำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ อำเภอคีรีรัฐนิคม ไชยา ท่าฉาง ท่าชนะ บ้านตาขุน พนม พุนพิน และวิภาวดี โดยมีวิสัยทัศน์ในการจัดส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง จากการศึกษาบริบทของอำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ป่าต้นน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของน้ำตกและคลองหลายสาย ถ้ำ บ่อน้ำร้อน ตลอดจนจนประชาชนในชุมชนยังมีการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เพื่อผลิตสินค้าของชุมชน จัดได้ว่าแต่ละอำเภอมีความหลากหลายของแหล่งการเรียนรู้ทางวิชาการที่ครูและนักเรียนสามารถใช้ศึกษาค้นคว้าได้สะดวกและก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี แต่จากการประเมินสภาพจริง ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษาเขต 2 พบว่ามีการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการเรียนการสอนเป็นบางรายวิชา หรือ บางกิจกรรมเท่านั้น โดยมีสาเหตุหลายประการที่เป็นข้อจำกัดไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ เช่น เวลา เนื้อหาสาระ ความยุ่งยากในการออกไปเรียนรู้นอกโรงเรียน เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 สุราษฎร์ธานี, 2551) ดังนั้น จากสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ประกอบการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ที่ผู้บริหารและครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้แหล่งวิชาการ ตลอดจนนำความรู้ไปพัฒนาปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูปการเรียนรู้ให้เหมาะสมและทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกาภิวัตน์นี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 5 ประเภท ได้แก่ 1) บุคคล 2) สถานที่ 3) ทรัพยากรธรรมชาติ 4) วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น และ 5) เอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 196 โรงเรียน รวม 1,882 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie and Mogan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, 49) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน และ ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตัวแปรตาม คือ สภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการเรียนการสอน 5 ประเภท ได้แก่ 1) บุคคล 2) สถานที่ 3) ทรัพยากรธรรมชาติ 4) วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และ 5) เอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียน 196 โรงเรียน และผู้บริหารและครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา 5 ประเภท คือ บุคคล สถานที่ ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น และเอกสารสิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบ

คุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.90

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอน 5 ประเภท คือ บุคคล สถานที่ ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และเอกสารสิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายข้อและรายด้าน
3. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน ที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา โดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 สรุปการวิจัย
ได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพ
ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน
การศึกษาระดับปริญญาตรี ระดับชั้นที่สอน ป.4
- ป.6 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป
และเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง

2. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับปฏิบัติ
ของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้แหล่ง
การเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียน
การสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2
โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
โดยรวม ทั้งรายด้านและรายข้อ พบว่า มีระดับ
ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า แหล่งการเรียนรู้ประเภท
วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ใน
ระดับมาก รองลงมาคือ แหล่งการเรียนรู้ประเภท
สถานที่ แหล่งการเรียนรู้ประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์
เทคโนโลยี แหล่งการเรียนรู้ประเภท ทรัพยากร
ธรรมชาติ และแหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา
รายด้านพบว่า

ด้านแหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ เชิญผู้มีความรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ
ทางด้านวิถีการดำรงชีวิต (ปราชญ์ชาวบ้าน)
ในท้องถิ่น เช่น ผู้ปกครองนักเรียน พ่อแม่ ผู้อาวุโส
ในท้องถิ่น เป็นต้น มาให้ความรู้แก่นักเรียน มี
ค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือเชิญศิลปิน
พื้นบ้านแขนงต่าง ๆ ในท้องถิ่น เช่น นักร้อง

นักแสดง นักดนตรี หนังตะลุง มโนห์รา เป็นต้น
มาให้ความรู้แก่นักเรียน เชิญผู้นำศาสนา เช่น
พระสงฆ์ หรือผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญในทาง
ศาสนาในท้องถิ่น มาให้ความรู้แก่นักเรียน และเชิญ
ผู้นำน้องครุ ผู้มีความรู้/ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านอื่น ๆ ในท้องถิ่น เช่น แพทย์ เกษตรกร ผู้จัดการ
ธนาคาร เป็นต้น มาให้ความรู้แก่นักเรียน มีค่า
เฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ด้านแหล่งการเรียนรู้ประเภท
สถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับ
จากมากไปหาน้อย ได้แก่ นำนักเรียนไปศึกษา
นอกสถานที่ประเภทแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือน่านักเรียน
ทำกิจกรรมเข้าค่ายพักแรมตามแหล่งการเรียนรู้
ประเภทสถานที่ที่สำคัญและน่าสนใจ เช่น แหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ นำนักเรียนไปศึกษา
นอกสถานที่ประเภทสถานที่จัดแสดงและศึกษา
ทางวัฒนธรรม นำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่
ประเภทหน่วยงานทางราชการ/ภาคเอกชน/ภาค
รัฐวิสาหกิจ และนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่
ประเภทสถาบันการเงิน มีค่าเฉลี่ยกว่าด้านอื่น

ด้านแหล่งการเรียนรู้ประเภท
ทรัพยากรธรรมชาติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นำนักเรียน
ศึกษานอกสถานที่ประเภททรัพยากรดินในท้องถิ่น
เช่น การเก็บตัวอย่างของดิน หิน แร่ ในท้องถิ่น
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ น่านักเรียน
ศึกษานอกสถานที่ประเภททรัพยากรป่าไม้ใน
ท้องถิ่น เช่น สวนป่าชุมชน ป่าชายเลน เป็นต้น
น่านักเรียนศึกษานอกสถานที่ประเภททรัพยากรน้ำ
ในท้องถิ่น เช่น ลำคลอง ห้วย หนอง บึง เป็นต้น
น่านักเรียนศึกษานอกสถานที่ประเภททรัพยากร
อื่น ๆ เช่น ภูเขา ทะเล ในท้องถิ่น เป็นต้น และนำ

นักเรียนศึกษานอกสถานที่ประเภททรัพยากรสัตว์ป่าในท้องถิ่น เช่น แหล่งพืชพันธุ์สัตว์ป่าที่อยู่ในเขตอุทยานฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น

ด้านแหล่งการเรียนรู้ประเภทวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นำนักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ นำนักเรียนร่วมกิจกรรมงานทำบุญตามประเพณีท้องถิ่น เช่น งานทอดกฐิน งานทอดผ้าป่า สารทไทย งานชักพระ เป็นต้น นำนักเรียนร่วมกิจกรรมของศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น นำนักเรียนร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับงานรื่นเริงตามประเพณีต่างๆ เช่น วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น และนำนักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางราชการ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันรัฐธรรมนูญ วันจักรี เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ด้านแหล่งการเรียนรู้ประเภทเอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ในท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น รองลงมาคือ นำนักเรียนศึกษานิเทศการทางวิชาการของครู นักเรียนระดับโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น นำนักเรียนศึกษาค้นคว้าเอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีจากห้องสมุดประชาชน หรือ ศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่น นำนักเรียนยืมเอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยีจากห้องสมุดประชาชน หรือ

ศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่น และนำนักเรียนศึกษาการใช้อุปกรณ์ และเทคโนโลยีของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ในท้องถิ่น เช่น สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ สำนักพิมพ์ท้องถิ่น เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มี ตำแหน่งหน้าที่ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอนประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่มีต่อการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา ระดับชั้นที่สอน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. สถานศึกษาควรสำรวจและจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นไว้อย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. สถานศึกษาควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาภายในสถานศึกษา มีความตระหนักและเห็นประโยชน์ของการนำแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล สถานที่ ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และเอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคโนโลยี ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สถานศึกษาควรมีการจัดสรรคณะทำงานหรือบุคลากรให้มีความรับผิดชอบในการจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน รวมทั้งให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน รวมทั้งบุคลากรในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงาน/บุคลากร หรือจัดทำระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. ควรจัดตั้งคณะทำงานหรือบุคลากรในการสำรวจ กำหนดนโยบายและวางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

2. จัดสรรงบประมาณในการบำรุงรักษาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาให้เพียงพอ และเหมาะสม

3. จัดอบรมบุคลากรและครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาให้มีความรู้และสามารถนำแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรจัดตั้งคณะทำงานในการสรุปการใช้และประเมินผลการนำแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่ได้มาประเมิน พัฒนา และปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน.

กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

จรีพร กาญจนการุณ. (2550). วัดบางกระดี่แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารวิชาการ, 10(2), 58.

ชุติมา ประภากรกุล. (2550). การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทวิน ธรรมลังกา. (2555). การใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านเวียงฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชาติรี สุกเสถียร. (2552). การจัดระบบและพัฒนการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนบ้านแหลมเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

นราวัลภ์ สายเนตร. (2550). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการใช้แหล่งการเรียนรู้ของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บรรเจิด มีกุล. (2555). การนำเสนอรูปแบบการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุษบา ฤทธอนตอง. (2553). การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อจัดการเรียนการสอนโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

เบญจมาศ สหะเดช. (2550). การบริหารแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ประดิษฐ์ อุ่นหนองกุ้ง. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ประสิทธิ์ พิทักษ์คงวงศ์. (2554). การจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- ปราณี ไบทอง. (2554). การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนกับงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษา
อำเภอบ้านตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พรชัย ภาพันธ์. (2550). การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ. วารสารวิชาการ, 10 (3), 47.
- พัชรี แซ่เล้า. (2554). การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เพลินทิพย์ ตาแก้ว. (2552). การพัฒนาสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
ของโรงเรียนในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รัฐเขต ศรีเกื้อกูล. (2550). การศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียน
บ้านทรายทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กระทรวงศึกษาธิการ,. (2547). การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2552). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พุทธศักราช 2552 - 2561). กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- ศิริอำภา สายหล้า. (2554). การบริหารแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการจัดการเรียนการสอนของ
ผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอเวียงแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม, กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมระดับจังหวัด
สุราษฎร์ธานี. ค้นเมื่อ 2554, มกราคม 18. จาก <http://www.m-culture.in.th>.
- สมปอง รินทอง. (2552). สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- สมพร พิระวงศ์. (2551). การจัดการแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในตำบลโป่งงาม อำเภอ
แม่สาย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงราย.
- สุขสันต์ หอมนาน. (2552). สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน กรณี
ศึกษา โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Sei Ching, J.S. (2012). Modeling the impact of individuals characteristics and library
service levels on high school students public library usage : A national analysis.
Dissertation Abstracts In Library and Information Science Research.